

METODICKÉ POKYNY PRE AUTOROV ONLINE PUBLIKÁCIÍ vydávaných vo vydavateľstve Belianum

Každá online publikácia musí obsahovať:

- ISBN (International Standard Book Number)
- DOI (Digital Object Identifier)
- verejnú licenciu Creative Commons
- ORCID iD

Pridelovanie ISBN

Pridelovanie ISBN pre online publikácie sa riadi rovnakými pravidlami ako pridelenie ISBN pre tlačene publikácie. Koordinátorom pre pridelenie ISBN je vydavateľstvo Belianum. ISBN sa pridelenie na základe žiadosti (príloha č. 9 Smernice č. 1/2023 Zásady edičnej činnosti UMB v Banskej Bystrici).

Kontaktná osoba pre pridelenie ISBN:

Mgr. Mária Doležalová (maria.dolezalova@umb.sk, kl. 5205)

Marcela Lalíková (marcela.lalikova@umb.sk, kl. 5205)

Pridelovanie DOI

Po pridelení ISBN je možné online publikácii prideliť DOI. Koordinátorom pre pridelenie DOI je Univerzitná knižnica UMB. DOI sa pridelenie na základe žiadosti (príloha č. 10 Smernice č. 1/2023 Zásady edičnej činnosti UMB v Banskej Bystrici). Elektronická verzia žiadosti je dostupná na webovej stránke univerzitnej knižnice <https://kniznica.umb.sk/sluzby-a-fondy/elektronicke-sluzby/objednavky-sluzieb/ziadanka-na-pridelenie-doi-doi-assignment-application-form.html>

DOI má tvar 10.24040/2020.9788055717920 a skladá sa z dvoch častí:

- **prefix (10.24040)** – jednoznačne identifikuje univerzitu v systéme DOI. Pridelenie ho registračná agentúra a musí ho obsahovať každé DOI pridelené na UMB.
- **suffix (2020.9788055717920)** – reťazec znakov, ktoré jednoznačne identifikujú digitálny objekt v rámci inštitúcie.

Na základe *Metodiky pridelenia DOI na UMB* sa sufix pre publikácie (monografie, učebnice, skriptá) vytvára kombináciou roku publikovania a ISBN bez pomlčiek (napr. 2020.9788055717920).

Pridelené DOI sa uvádza na rube titulného listu a v tiráži na konci publikácie pod ISBN v tvare URL odkazu.

Príklad:

DOI: <https://doi.org/10.24040/2020.9788055717920>

DOI sa následne musí spárovať s URL odkazom, na ktorom je publikácia v rUMBe – repozitári UMB dostupná. Nahlásenie DOI do registračnej agentúry CrossRef realizuje univerzitná knižnica.

Kontaktná osoba pre pridelenie DOI:

Mgr. Zuzana Melegová (zuzana.melegova@umb.sk, kl. 5311)

Mgr. Michaela Mikušková (michaela.mikusova@umb.sk, kl. 5206)

Verejné licencie Creative Commons

Licencie Creative Commons (ďalej len licencie CC) dopĺňajú autorský zákon, sú jeho nadstavbou. Vznikajú kombináciou niekoľkých základných vlastností, ktoré popisujú, aké práva si autor ponecháva, akých sa vzdáva s cieľom umožniť šírenie diela, a ako vymedzuje spôsob jeho používania verejnosťou:

- Attribution (skratka BY) – označenie autora, umožňuje ostatným rozmnožovať, rozširovať, vystavovať dielo za podmienky uvedenia autora
- NonCommercial (skratka NC) – neobchodný účel, vyjadruje zákaz využívania diela na komerčné účely
- NoDerivatives (skratka ND) – zákaz spracovania/modifikácie diela, t. j. dielo je možné použiť len v pôvodnej podobe
- ShareAlike (skratka SA) – zdieľanie pod rovnakými podmienkami, v prípade použitia diela pod touto licenciou ide o povinnosť aplikovať na dielo identickú licenciu

Každá z nižšie uvedených licencií CC od používateľov vyžaduje označenie autora. Môže ísť dokonca o jediné obmedzenie. Zvyšné licencie kombinujú toto označenie s niektorou z iných vlastností a podmienok.

Autori publikujúci vo vydavateľstve Belianum si môžu vybrať zo šiestich nižšie uvedených licencií CC:

CC BY

Creative Commons Attribution (uvedenie autora) 4.0

URL link: <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

CC BY-ND

Creative Commons Attribution-NoDerivatives (uvedenie autora – bez odvodeného obsahu) 4.0

URL link: <https://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0/>

CC BY-NC

Creative Commons Attribution-NonCommercial (uvedenie autora – nekomerčné použitie) 4.0

URL link: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

CC BY-SA

Creative Commons Attribution-ShareAlike (uvedenie autora – rovnaké šírenie) 4.0

URL link: <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

CC BY-NC-ND

Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives (uvedenie autora – nekomerčné použitie – bez odvodeného obsahu) 4.0

URL link: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

CC BY-NC-SA

Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike (uvedenie autora – nekomerčné použitie – rovnaké šírenie) 4.0

URL link: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Licencia CC sa v online publikáciách UMB uvádza na rube titulného listu pod údajmi o ISBN a DOI. Musí obsahovať piktogram a popis licencie k danému dielu. Piktogram licencie je potrebné prepojiť s URL odkazom na znenie príslušnej licencie na oficiálnych stránkach CC: <https://creativecommons.org/about/cclicenses/> (viď zoznam licencií uvedených vyššie).

Piktogramy licencií odporúčame **stiahnuť z oficiálnych stránok CC:**

<https://creativecommons.org/about/downloads/>

Spôsob použitia:

PIKTOGRAM

Táto publikácia je šírená pod licenciou Creative Commons **popis licencie v anglickom jazyku** 4.0 International Licence **skratka licencie** (**popis licencie v slovenskom jazyku**).

V publikáciách v inom ako slovenskom jazyku sa popis licencie uvádza v anglickom jazyku.

PIKTOGRAM

This publication is distributed by the Licence Creative Commons **popis licencie v anglickom jazyku** 4.0 International Licence 4.0 **skratka licencie**.

Príklad v slovenskom jazyku:

Táto publikácia je šírená pod licenciou Creative Commons Attribution 4.0 International Licence CC BY (uvedenie autora).

Príklad v anglickom jazyku:

This publication is distributed by the Licence Creative Commos Attribution 4.0 International Licence CC BY.

Ak autor označí svoje dielo niektorou z licencií Creative Commons, znamená to, že udeľuje svoj súhlas s jeho použitím za špecifických podmienok konkrétnej licencie. Ide o nevýhradnú a bezodplatnú licenciu, tvorcom ponúka spektrum možností na ochranu autorských práv a v praxi nahrádzajú frázu „Všetky práva vyhradené“.

Konzultácie k licenciám CC:

Mgr. Zuzana Melegová (zuzana.melegova@umb.sk, kl. 5311)

Identifikátor vedca ORCID iD

Všetci tvoriví pracovníci UMB majú vytvorené ORCID iD. Vydavatelia tento identifikátor používajú na jednoznačné prepojenie autorov (a všetkých variantov ich mena) s ich výskumnou prácou vložením ORCID iD do metadát publikácií a ich zobrazením v hotových publikáciách.

Registračná agentúra CrossRef odporúča uvádzať ORCID iD vo formulároch pri registrácii a aktivácii DOI. Crossref následne e-mailom požiada autora o verifikáciu publikácie a jej automatické vloženie do ORCID profilu. Tým autorovi výrazne uľahčuje udržiavanie a aktualizáciu profilu.

ORCID iD sa uvádza pri mene autora prostredníctvom zelenej ikony iD a URL odkazu.

Príklad:

 <https://orcid.org/0000-0003-0722-2602>

Ikonu ORCID iD odporúčame stiahnuť z oficiálnych stránok:

https://orcid.figshare.com/articles/figure/ORCID_iD_icon_graphics/5008697

Konzultácie k ORCID iD:

Mgr. Zuzana Melegová (zuzana.melegova@umb.sk, kl. 5311)

Zverejnenie online publikácie

Online publikácia sa považuje za vydanú **po jej zverejnení v inštitucionálnom repozitári UMB (<https://repo.umb.sk>) a aktivovaní DOI.**

Zverejneniu musí predchádzať:

- splnenie všetkých predchádzajúcich krokov (pridelenie ISBN, DOI, licencie CC a ORDIC iD)
- zaslanie finálneho PDF dokumentu poverenej pracovníčke Univerzitetnej knižnice UMB na e-mailovú adresu zuzana.melegova@umb.sk.

Pracovníčka knižnice môže v prípade výskytu chyby (nesprávne uvedené údaje o DOI a licenciách) požiadať o úpravu doručeného PDF dokumentu.

Zverejnenie publikácie v repozitári UMB zabezpečuje referent pre edičnú činnosť na príslušnej fakulte. O zverejnenie publikácie v repozitári môže požiadať aj správcu repozitára na e-mailovej adrese repo.umb@umb.sk.

Aktivovanie DOI zabezpečuje Univerzitná knižnica UMB. Následne informuje autora, resp. referenta pre edičnú činnosť o zverejnení online publikácie.

Až po splnení vyššie uvedených podmienok je online publikácie možné zaevidovať do databázy publikačnej činnosti.